

HET WERK VAN BOUWHULP/WOONHULP

AUTEUR: SWAN-LIAT KWEE

22 augustus 1984

Beste Pieter en Martin,

Heel hartelijk dank voor de boekenbon en de toegezonden onderzoeksrapporten. Hierbij wat persoonlijke kanttekeningen en opmerkingen.

- Het werk van Bouwhulp/Woonhulp bestaat uit 2 delen:
 - a. direkt, praktisch, deskundig, doelgroepgericht projektonderzoek c.q. in samenwerking met andere deskundigen en autoriteiten projecten voorbereiden en uitvoeren, en
 - b. 'instrumenten' ontwikkelen voor duurzame mentale, maatschappelijke en materiële (economisch-technologische) veranderingen.Beide activiteiten hangen met elkaar samen. Het eenmalige werk beoogt namelijk ook duurzame resultaten, duurzaam voor de klantengroep. De instrumenten die ontwikkeld worden zijn net zo selectief doelgroepgericht als de gekozen eenmalige projecten. Beide vloeien voort uit eenzelfde persoonlijke motivatie, een existentiële keuze, een systeemkritische filosofie.
- Het materiële werkveld is wonen-werken-leven in de complexe, laat-industriële, sociaal gestratificeerde, poly-ethnische stad. In die stad kies je voor de sociaal zwakkere, kansarme groepen. Zo'n groep worstelt met specifieke, concrete (woon)problemen, die tot op zekere hoogte samenhangende met een woon-werk-leefstijl en een wijze van samen-denken, samen-leven. samen-werken. Sympathiserend met die stijl treed je op als externe bouw/woondeskundige. Je probeert zo veel mogelijk die stijl intact te houden, te versterken, praktisch te mobiliseren. Coöperatie is een basiselement van het instrument dat je wilt ontwikkelen en hanteren. Die coöperatie is er ook met andere externe deskundigen en met sympathiserende autoriteiten. Coöperatie berust op solidariteit en systeemkritische participatie. Bij systeemkritiek en maatschappijkritiek blijf je niet steken in de fase van reactie maar probeer je door te stoten tot actieve, konstruktieve systeemverandering. Bij bouwen/wonen is de achtergrond van de actieve systeemvernadering duidelijk: stadsvernieuwing als konstruktief proces van tegelijk vernieuwing van het hele woon-werk-leefmilieu: zowel de gebouwde (en te herbouwen) omgeving als de sociaal-culturele (in een emancipatorisch proces gewikkelde) omgeving.
- Bij systeemvernieuwing/stadsvernieuwing haak je aan bij een streving waar je mee sympathiseert en probeert die duurzaam te structureren, zowel materieel als sociaal. In de discussiebijdrage van 28 juni heb ik wat gedachten-instrumenten in-aanleg gepresenteerd. De tijddimensie is van belang. In een eenmalig hulpprojekt ga je enqueteren, inventariseren, ruimtelijk en procesmatig situeren. Om de resultaten en effecten van die hulp duurzamer te maken kun je: a. de enquete structureren tot een duurzaam registratiesysteem als bewakingsinstrument (meten en terugmelden) en b. vooruit terugwerken naar de plan-en-ontwerp-fase en het hele planproces restruktureren met het oog op de gebruik-beheer-fase. Naast de tijddimensie is de ruimtedimensie van belang. a. de ruimte-indeling (interne ruimte) kan veel efficiënter en spaarzamer benut worden in samenhang met woon-leefstijl (kollektief wonen, woongroepen). b. de ruimtelijke ordening (externe ruimte) kan bij stadsvernieuwing beter rekening houden met trends naar lokale economie, lokaal geïntegreerd wonen-werken produceren-consumeren-dienstverleners. Mannen, vrouwen, kinderen kunnen binnen zulke lokaal geïntegreerde gemeenschappen gelijkwaardiger en vrijer samen-leven. Op middellange termijn kan rekening gehouden worden met deze nu al zichtbare veranderingen in woon-leef-stijl. Het toegezonden Huis in eigen hand cahier 6 van Trevor James is een zeer inspirerend verhaal, ook kostelijk in de lay-out (inhouds-opgave op achterbinnenomslag). Zie ook het hier bijgesloten rapport Wonen 1984, dat bedoeld is als vervolg op het congres 80 jaar woningwet.
- De energiekosten bij het wonen vormen relatief/kwantitatief maar een klein probleem t.o.v. die bij het economisch-produceren en werken, transport en verkeer, maar kwalitatief voor de mensen zelf een doorslaggevende faktor (nl. voor het totale woon-leef-milieu). Zie Gerda Dinkelmann e.a., Gemeentelijk energiebeleid, bestuurlijke belemmeringen bij de invoering duurzame energie en kleinschalige warmte-kracht. Vereniging Milieudefensie / FSW-A 1984.

Met hartelijke groeten

Swan-Liat Kwee